

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568
 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

Guidelines for Developing Academic Leadership in The Digital Age
 for School Administrators Under the Office of
 Khon Kaen Primary Educational Service Area 2

ปฐมาภรณ์ แก้วฤชัย^{1*}, กุลลาบ ปุริสาร², อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์³
 Pathmaporn Kaewruechai¹, Kularb Purisarn², Artit Chutchaipolrut³
 คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย^{1*,2,3}

Education and Liberal Arts Asia Graduate College

Author for Correspondence: Email: path0304boom@gmail.com*

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 158 คน และครูผู้สอน จำนวน 295 คน ได้รับแบบสอบถามกลับมา จำนวน 424 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.60 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNIModified) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($\bar{X}$ = 3.84, S.D. = 0.80) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.93, S.D. = 0.29) และการประเมินความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNIModified = 0.285) 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.68) และผลการประเมินความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.71, S.D. = 0.70)

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ; ภาวะผู้นำทางวิชาการยุคดิจิทัล; ผู้บริหารสถานศึกษา

Received:28/02/2568, Revised:19/05/2568, Accepted:20/05/2568

Abstract

The purpose of this research was to 1) study the current condition. Desired conditions and essential needs of academic leadership in the digital age of educational institution administrators under the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 2. 2) To study the approaches for developing academic leadership in the digital era among school administrators under the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2. The sample group consisted of 158 school

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

administrators and 295 teachers with 424 complete questionnaires returned accounting for 93.60%. The research instruments included questionnaires and interviews. Data analysis was conducted using frequency, percentage, mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index (PNImodified) technique to prioritize the needs.

The study found that 1) The overall and individual aspects of the current conditions had a high average with a total mean score of ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.80). The overall and individual aspects of the desired conditions had the highest average level with a total mean score of ($\bar{X} = 4.93$, S.D. = 0.29). The assessment of the needs for academic leadership in the digital era among school administrators revealed an overall Modified Priority Needs Index (PNImodified) of 0.285. 2) Guidelines for developing academic leadership in the digital age for school administrators showed that the overall assessment of appropriateness was at the highest level with an average score of ($\bar{X} = 4.65$, S.D.= 0.68), and the overall assessment of feasibility was also at the highest level with an average score of ($\bar{X} = 4.71$, S.D.= 0.70).

Keywords: Leadership Development Approach; Academic Leadership in The Digital Era; School Administrators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ซึ่งการศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยและสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขอันจะนำไปสู่เสถียรภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การที่มนุษย์จะสามารถ ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับตัวให้เหมาะสมกับยุคดังกล่าวซึ่งอาจกล่าว ได้ว่าจะต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลง ในทุก ๆ ด้านอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันที่รุนแรง องค์กรต่าง ๆ จะปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ที่ ดำเนินไป การขับเคลื่อนองค์กรต้องอาศัยการมีผู้นำที่ดีและเก่ง มีความรู้ มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์ ในการกำหนดทิศทางขององค์กรเพื่อให้ทีมงานผู้ตามเป็นผู้ที่เดินอยู่ในทิศทางที่ผู้นำกำหนด และความเชื่อมั่นในตัวผู้นำจนสามารถนำทีมงานทั้งหมดไปสู่เส้นทางแห่งความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย (อดุลย์ วังศรีคุณ, 2557:1-17)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญและส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครูและนำมาซึ่งความมีประสิทธิภาพในโรงเรียน โดยเฉพาะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกให้ครูได้รับรู้ อย่างชัดเจน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการแสดงออกถึงความรู้ความสามารถในการโน้มน้าวครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา ให้เื้อื่อต่อการเรียนรู้พัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายตามหลักสูตร ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (นาวา สุขรมย์, 2550) การสอนของครูเป็นความสามารถของผู้บริหาร

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

สถานศึกษาในการโน้มน้าว จูงใจ หรือชี้แนะบุคลากรในสถานศึกษา ตระหนักถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา และร่วมมือกันดำเนินงานเพื่อให้งานวิชาการซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียน (สิรรานี วสุภัทร, 2551) การสอนของครูแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ และทักษะในการบริหารงานวิชาการ โดยเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานในชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ละอองดาว ปะโพธิง, 2554) การสอนของครูมีอิทธิพลต่อการเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียนโดยอาศัยกระบวนการเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย พันธกิจการเรียนรู้อำนาจการบริหารจัดการ หลักสูตรและการสอน การพัฒนา นักเรียนการพัฒนาครูและการส่งเสริมบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมการเรียนรู้ (เกียรติชัย ศรีระชัย, 2556)

โดยในปีการศึกษา 2565 ที่ผ่านมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีโรงเรียนทั้งหมด 158 โรงเรียนทำการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ซึ่งผลการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ (NT) ผลการทดสอบระดับชาติขั้น พื้นฐาน O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลการประเมินส่วนใหญ่ต่ำกว่า เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และ ผลการประเมิน PISA ของนักเรียนที่มีอายุ 15 ปี (มัธยมศึกษาปีที่3) มีผลการทดสอบที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่จะต้องพัฒนาปรับปรุงเพื่อหาแนวทางแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนและการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องบริหารจัดการ ทางด้านงานวิชาการโดยใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลให้เหมาะสมกับยุคสมัย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2, 2565)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจและต้องการหาแนวทางในการส่งเสริมเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการวิจัย รวมทั้งผู้ที่มีความสนใจจะสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ด้านการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเอง การวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ซึ่งจะส่งผลเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาคุณภาพและการพัฒนาทักษะแห่งอนาคตของผู้เรียน จึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล จากหน่วยงานและนักการวิจัยหลายท่าน แล้วนำมาสังเคราะห์ข้อมูลออกมาเป็นองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล 2) การมีความรู้และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 3) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 4) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร 5) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และ 6) การนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ หรือแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลในการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และการปรับตัวต่อ สภาพแวดล้อมภายนอกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้หน่วยงาน สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

2.2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 และระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการศึกษครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 158 คน และกลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 295 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตอบสนองคู่ (Dual response format) ชนิด 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ระดับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกข้อ นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำนวน 30 คนและหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach: 1990) โดยการหาค่าความเชื่อมั่นสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.980 และค่าความเชื่อมั่นสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.981 นำแบบสอบถามใน Google form ได้รับแบบสอบถามตอบกลับ จำนวน 424 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.60 นำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความหมาย

- 4.51 – 5.00 สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
- 2.51 – 3.50 สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51 – 2.50 สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.50 สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

วิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร $PNI_{modified}$ ของนางลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช (สุวิมล ว่องวานิช, 2558)

$$PNI_{modified} = (I - D)/D$$

I (Important) หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็น (สภาพที่พึงประสงค์)

D (Degree of success) หมายถึง สภาพที่เป็นจริง (สภาพปัจจุบัน)

4. ผลการวิจัย

4.1. การวิเคราะห์ข้อมูลตามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ตารางที่ 4.1. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$PNI_{Modified}$	ลำดับที่
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล	3.87	0.78	มาก	4.96	0.28	มากที่สุด	0.285	2
2. ด้านการมีความรู้และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	3.83	0.80	มาก	4.92	0.31	มากที่สุด	0.284	4
3. ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	3.85	0.81	มาก	4.95	0.28	มากที่สุด	0.286	1
4. ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร	3.83	0.80	มาก	4.91	0.29	มากที่สุด	0.283	6
5. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	3.84	0.79	มาก	4.93	0.29	มากที่สุด	0.284	4
6. ด้านการนิเทศ กำกับติดตามการจัดการเรียนรู้	3.83	0.79	มาก	4.92	0.29	มากที่สุด	0.285	2
รวม	3.84	0.80	มาก	4.93	0.29	มากที่สุด	0.285	-

จากตารางที่ 4.1. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

ประณศศึกษาขอนแก่น เขต 2 และการจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวมและรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($\bar{X}=3.84$, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ ($\bar{X}=3.87$, S.D. = 0.78), รองลงมาด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=3.85$, S.D. = 0.81), ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=3.84$, S.D. = 0.79) ด้านการมีความรู้และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน เท่ากับ ($\bar{X}=3.83$, S.D. = 0.79) ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($\bar{X}=4.93$, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ ($\bar{X}=4.96$, S.D. = 0.28), รองลงมาด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=4.95$, S.D. = 0.28), ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=4.93$, S.D. = 0.29), ด้านการมีความรู้และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน เท่ากับ ($\bar{X}=4.92$, S.D. = 0.29) ตามลำดับ และการประเมินความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNIModified = 0.285) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNIModified = 0.286) รองลงมาด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลกับด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากัน เท่ากับ (PNIModified = 0.285), ด้านการมีความรู้และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากัน เท่ากับ (PNIModified = 0.284)และด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากรมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNIModified = 0.283) ตามลำดับ

4.2 ประเมินร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 2	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล							
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้าง วิสัยทัศน์ร่วมกับบุคลากรใน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

ข้อ	การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 2	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	สถานศึกษาเกี่ยวกับการ เปลี่ยนแปลงสถานศึกษาด้วย นวัตกรรมดิจิทัล						
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วม การพัฒนาและมีการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินการ วางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา	4.67	0.57	มากที่สุด	4.67	0.57	มากที่สุด
3	ผู้บริหารร่วมกับครูและบุคลากร กำหนดนโยบายดิจิทัลและ ข้อตกลงร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม	4.67	0.57	มากที่สุด	4.67	0.57	มากที่สุด
2) ด้านการมีความรู้และใช้ดิจิทัล							
4	ผู้บริหารส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็น เครื่องมือในการเข้าถึงองค์ความรู้	5.00	0.81	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5	ผู้บริหารพัฒนาระบบ Big Data ในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ ของโรงเรียน	4.33	0.58	มาก	4.67	0.57	มากที่สุด
6	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูออกแบบ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้าง นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้	4.33	0.58	มาก	4.67	0.57	มากที่สุด
3) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้							
7	ผู้บริหารส่งเสริมครูให้มีการพัฒนา ทักษะดิจิทัลเพื่อนำไปใช้ในการ ออกแบบการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

ข้อ	การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 2	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
8	ผู้บริหารมีความสามารถในการ ประยุกต์ใช้หลักสูตรให้เข้ากับการ เปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
9	ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการ จัดการหลักสูตรองค์ความรู้แนว ใหม่ทางดิจิทัล	4.67	0.57	มากที่สุด	4.67	0.57	มากที่สุด
10	ผู้บริหารมีความสามารถในการ บริหารหลักสูตรกระบวนการ ออกแบบและจัดทำหลักสูตรให้มี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล	4.67	0.57	มากที่สุด	4.67	0.57	มากที่สุด
4) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร							
11	ผู้บริหารมีทักษะการวางแผนและ การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ในยุคดิจิทัล	4.67	0.72	มากที่สุด	4.67	0.57	มากที่สุด
12	ผู้บริหารมีความสามารถในการ พัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครู ให้สามารถจัดการเรียนรู้โดยใช้ เทคโนโลยี	4.67	0.57	มากที่สุด	4.67	0.57	มากที่สุด
13	ผู้บริหารสามารถพัฒนาครูและ บุคลากรด้านการศึกษาให้มีความรู้ ประสบการณ์และทักษะด้านการ ใช้เทคโนโลยี	4.33	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก
5) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ							
14	ผู้บริหารมีความสามารถในการ สร้าง (Create) บรรยากาศในการ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.67	0.57	มากที่สุด	4.67	0.57	มากที่สุด

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

ข้อ	การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ในยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 2	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
15	ผู้บริหารมีทักษะในการกระตุ้น บรรยากาศใฝ่เรียนรู้ PLC และผู้มีส่วนได้เสีย	4.33	0.58	มาก	4.67	0.57	มากที่สุด
16	ผู้บริหารมีทักษะการออกแบบ และสร้างให้เกิดบรรยากาศ เพื่อ การเรียนรู้ด้วยวิธีการและแหล่ง เรียนรู้แพลตฟอร์ม (Platform) ที่ หลากหลาย	4.33	0.58	มาก	4.33	0.58	มาก
6) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้							
17	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน กำหนดปฏิทินการนิเทศ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
18	ผู้บริหารต้องเข้าสังเกตการณ์สอน และให้ข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุงการสอนและการจัด โอกาสให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู	4.67	0.57	มากที่สุด	4.67	0.57	มากที่สุด
19	ผู้บริหารสร้างความเข้าใจร่วมกับ คณะครูถึงขอบเขตการนิเทศและ ประเมินผลการสอน	4.33	0.58	มาก	4.67	0.57	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด		4.65	0.68	มาก	4.71	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีทั้งหมด 6 ด้าน 19 แนวทาง มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวม ความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ($\bar{X} = 4.65$, S.D.= 0.68) อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.71$, S.D.= 0.70) อยู่ในระดับมากที่สุด

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า

5.1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($\bar{X} = 3.84$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านสังคมดิจิทัลในสถานศึกษา ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ($\bar{X} = 4.93$) และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNIModified = 0.285) เรียงตามลำดับขององค์ประกอบดังต่อไปนี้เรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับคือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจุบันเรากำลังอยู่ในศตวรรษที่ 21 โลกได้เข้าสู่สังคมที่เรียกว่า “สังคมความรู้” ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นทุกวันและจากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 อยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านและปรับตัวเข้าสู่โลกในยุคดิจิทัล ครูและผู้บริหารล้วนมีความมุ่งหมายที่จะบริหารจัดการและจัดการเรียนรู้เพื่อทำงานภายใต้วิถีปกติใหม่ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำดิจิทัลซึ่งจะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ แต่คนที่พร้อมจะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ คือคนที่สังคมโลกต้องการ ในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นโลกของเทคโนโลยีและนวัตกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยญภาภักดิ์ ไยดี (2561: 150-164) ที่ได้ศึกษาเรื่องศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา พบว่าแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับมากที่สุด ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญ์พิมล สุนทวงค์ (2565) ที่ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน มีจำนวน 19 แนวทาง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวมความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ($\bar{X} = 4.65$, S.D.= 0.68) อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ($\bar{X} = 4.71$, S.D.= 0.70) อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ประกอบไปด้วยรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ และเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาบุคลากรและเมื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมานั้นพบว่าผู้วิจัยมีการนำเอาข้อมูลจากระยะที่ 1 ผนวกกับข้อเสนอแนะมาเป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางการภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 อีกทั้งองค์ประกอบ การดำเนินงาน วิธีดำเนินการ และผลการประเมินทำให้สามารถตัดสินใจในการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

ทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุดนั่นเอง ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้ดังต่อไปนี้

1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ความต้องการพัฒนาแนวทางเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาด้วยนวัตกรรมดิจิทัล มีส่วนร่วมการพัฒนาและมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาและร่วมกับครูและบุคลากรกำหนดนโยบายดิจิทัลและข้อตกลงร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ให้แนวทางว่าสถานศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพด้วยการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล ผักผจญเกิดทักษะ ความชำนาญและสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bestterlife (2017) ที่กล่าวถึงผู้นำแห่งการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล วัฒนธรรม และการเป็นผู้นำแห่งอนาคต มีลักษณะคือ 1) กำหนดทิศทาง เพื่อกำหนดเป้าหมายองค์การไปสู่อนาคต 2) กระตุ้นการเปลี่ยนแปลง การตอบรับสิ่งใหม่ ๆ ได้ 3) ประชาสัมพันธ์ ผู้นำจะต้องเป็นผู้แนะนำเจรจาต่อรอง ประสานงานกับ ภายนอกองค์กรได้เป็นอย่างดี และ 4) การสอนและชี้แนะ ผู้นำจะต้องสร้างทีมงาน ชี้ให้ทุกคนมุ่งไปสู่เป้าหมาย เดียวกัน ช่วยสอนให้เกิดความเข้าใจและบรรลุวิสัยทัศน์ร่วมกันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaiyaset Promsri (2017) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะของภาวะผู้นำดิจิทัลด้วยการวิจัย คุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลวิจัยพบว่าคุณลักษณะของภาวะผู้นำดิจิทัลประกอบด้วย ความรู้ด้านดิจิทัล การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล การเน้นลูกค้าเป็นสำคัญ การจัดการความเสี่ยง การสร้างบรรยากาศเชิงบวก การมีส่วนร่วมและความยืดหยุ่นและคล่องตัว และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Eberl, Julia & Drews, Paul (2021) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลในองค์กรเอกชนในประเทศเยอรมัน ด้วยการสำรวจแบบสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารองค์กร ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัล มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีในการทำงานร่วมกับเครือข่าย การพัฒนาโครงสร้างขององค์กรโดยเน้นเทคโนโลยีดิจิทัล การกำกับติดตามด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล การส่งเสริม พัฒนาและสร้างเทคโนโลยีดิจิทัลแก่บุคลากร ตลอดจนการเป็นพี่เลี้ยงและให้คำปรึกษาแก่บุคลากร

2) ด้านการมีความรู้และใช้ดิจิทัล จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ความต้องการให้พัฒนาแนวทางเกี่ยวกับการให้ผู้บริหารส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงองค์ความรู้ มีการพัฒนาระบบ Big Data ในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน และส่งเสริมให้ครูออกแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ให้แนวทางว่าควรส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรในการนำดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการ ควรมีการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนร่วมกันเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ระบบการบริหารจัดการได้ดำเนินการจัดหาและใช้อุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีคุณภาพเหมาะสมภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดตามความต้องการของบุคลากรที่มีระเบียบรองรับและได้รับ ความเห็นชอบจากทุกฝ่ายในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา จนเกิดการพัฒนาเป็นวัฒนธรรมองค์กรอย่างยั่งยืน ส่งเสริมให้บุคลากรสร้างและพัฒนานวัตกรรมแหล่งสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลที่ตอบสนองต่อ ความต้องการและ ความแตกต่างระหว่างบุคคลในการปฏิบัติงานและการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงาน ให้โอกาส

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

ผู้ได้บังคับบัญชาในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงาน โรงเรียนมีการพัฒนาระบบ Big Data ในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีอย่างเต็มที่ เพื่อให้บุคลากรมีความรู้เท่าทันเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา ส่งเสริมองค์กรด้วยการใช้สื่อดิจิทัลที่ทันสมัย โดยดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ควรใช้ดิจิทัลในการบริหาร โดยมีแผนปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่ชัดเจน ซึ่งจะทำให้มีการพัฒนาแนวทางด้านนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับคำกล่าวของบงกช ทองเอี่ยม (2560: 291-302) ที่ได้กล่าวว่า ความรู้ดิจิทัล ประกอบด้วย 1) การสร้างสรรค์ค้นหาวิธีการสื่อสาร และถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจผ่านสื่อดิจิทัล สร้างสื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สร้างเครือข่ายการแบ่งปันข้อมูลความรู้ผ่านสื่อสารสนเทศดิจิทัล สร้างสารสนเทศดิจิทัลที่สามารถสะท้อนกลับเพื่อแก้ไขปัญหาชุมชน 2) การใช้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี ความรู้ด้านภาษาอังกฤษ ความสามารถในการเลือกสื่อ ดิจิทัลสำหรับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถปฏิบัติการกับเทคโนโลยีอย่างเข้าใจ และ 3) ความเข้าใจ มีการคิดวิเคราะห์แยกแยะ ประเมินสื่อดิจิทัลว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์ สามารถนำมาใช้ต่อการศึกษา มีมารยาทและความรับผิดชอบต่อการสื่อสารผ่านดิจิทัล เข้าใจกฎหมาย เกี่ยวกับสารสนเทศดิจิทัล และสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยญาคัต ไยดี (2561: 150-164) ที่ได้ศึกษาเรื่องศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา พบว่าแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา (1) ด้านความเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารต้องศึกษานโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาและส่งเสริมการระดมทุน (2) ด้านพัฒนาการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยี ส่งเสริมให้ครูบุคลากรทางการศึกษาสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (3) ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ ผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำด้านการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ครูเข้าใจและเห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร (4) ด้านการพัฒนาอย่างเป็นระบบผู้บริหารต้องใช้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือโดยเชิญทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจ กำหนดยุทธศาสตร์ วางแผนในการพัฒนาสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และองค์ความรู้ร่วมกัน และ(5) ด้านความเป็นพลเมืองดิจิทัล ผู้บริหารควรมีนโยบายการใช้เทคโนโลยี สำหรับผู้เรียนอย่างชัดเจนและมีการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และมีเครื่องมือดิจิทัลที่เพียงพอต่อการใช้งานของนักเรียน

3) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ความต้องการพัฒนาแนวทางเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมครูให้มีการพัฒนาทักษะดิจิทัลเพื่อนำไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ให้มีความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักสูตรให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการหลักสูตรองค์ความรู้แนวใหม่ทางดิจิทัล และผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารหลักสูตรกระบวนการออกแบบและจัดทำหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้มีการทำงานเป็นทีมและให้ความสำคัญกับบุคลากร ทุกคนได้มีส่วนร่วมเสนอปัญหา ข้อคิดเห็น มีการเสนอแนะและนำข้อมูลสารสนเทศมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุง พัฒนางานและใช้ประโยชน์ในการบริหารที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ อย่างเท่าเทียม จัดการประชุมสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ เห็นประโยชน์และความสำคัญ ของดิจิทัลที่มีต่อการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวิเคราะห์หลักสูตรร่วมกับครูและบุคลากรเพื่อสร้างและดำเนินการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัล เพื่อเพิ่มศักยภาพและโอกาสการเรียนรู้ผ่านการใช้เทคโนโลยีของครูและผู้เรียน สร้าง

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

ระบบการปฏิบัติ ควรมีความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลง ควรวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ ส่งเสริมครูให้มีการพัฒนาทักษะดิจิทัลเพื่อนำไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ผู้บริหารควรมีความสามารถในการบริหารหลักสูตรกระบวนการออกแบบและจัดทำหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสื่อดิจิทัล โดยผู้บริหารร่วมมือกันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด สอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลง ควรวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ ส่งเสริมครูให้มีการพัฒนาทักษะดิจิทัลเพื่อนำไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสื่อดิจิทัล โดยผู้บริหารร่วมมือกันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกรัตน์ เชื้อวงศ์ (2563) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มี 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การเป็นพลเมืองดิจิทัล 3 ตัวชี้วัด คือ การรู้และใช้ดิจิทัล การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้และจริยธรรมในการใช้ดิจิทัล ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญารัตน์ สุขแสน (2564) ที่ได้ศึกษาวินิจฉัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่ากรอบแนวคิดการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วย องค์ประกอบของผู้นำดิจิทัลและวิธีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคดิจิทัล ในส่วนสภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4) ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ความต้องการพัฒนาแนวทางเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะการวางแผนและการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล ควรมีความสามารถในการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของครูให้สามารถจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีและสามารถพัฒนาครูและบุคลากรด้านการศึกษาให้มีความรู้ประสบการณ์และทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ได้มีการส่งเสริมช่วยเหลือให้ความสำคัญกับการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี สนับสนุนบุคลากรในการสร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ในการบริหารจัดการ สร้างแรงจูงใจในการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากร ค้นคว้าหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีหลากหลายรูปแบบในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้มีการพัฒนาให้มีความรู้ประสบการณ์และทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีตามศักยภาพ และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรใช้เทคโนโลยีในการพัฒนางานและให้ความก้าวหน้าในวิชาชีพเป็นอย่างดี สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการทำงานขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างมากที่สุดสอดคล้องกับคำกล่าวของสุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) ที่กล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจากการเปลี่ยนแปลงบริบทของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลดังที่กล่าวมาแล้วการทำให้ครูยอมรับเทคโนโลยี นวัตกรรม และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ นั้นจึงเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่าไม่ใช่เรื่องง่าย โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของสถานศึกษาที่มีความซับซ้อน ยังสอดคล้องกับคำกล่าวของเอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลจึงควรเป็น ดังนี้ 1. กำหนดวิสัยทัศน์ด้าน ICT ของสถานศึกษาให้ชัดเจนว่าต้องการไปในทิศทางใดและจะนำมาใช้กับการบริหารสถานศึกษา 2. การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3. การ

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

สร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศ และ 4. การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

5) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ความต้องการพัฒนาแนวทางเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความสามารถในการสร้าง (Create) บรรยากาศในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีทักษะในการกระตุ้นบรรยากาศใฝ่เรียนรู้ PLC และผู้มีส่วนได้เสีย และมีทักษะการออกแบบและสร้างให้เกิดบรรยากาศ เพื่อการเรียนรู้ด้วยวิธีการและแหล่งเรียนรู้แพลตฟอร์ม (Platform) ที่หลากหลาย และสร้างบรรยากาศห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จึงจะทำให้การส่งเสริมแนวทางการพัฒนาดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับคำกล่าวของสถาบันพัฒนาความก้าวหน้า (2553:188-190) ที่ได้กล่าวว่า การพัฒนาส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน เป็นบทบาทของฝ่ายบริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ สอดคล้องกับคำกล่าวของ Hallinger & Murphy (1985: 217-247) ได้เสนอ องค์ประกอบของพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 3 องค์ประกอบใหญ่ คือ 1) การกำหนดภารกิจของโรงเรียน 2) การจัดการด้านการเรียนการสอน และ 3) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราวดี ศุภวิริยากรณ์ (2561) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ การสื่อสารเป้าหมาย การจัดการหลักสูตรและการกำหนดภารกิจ ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญโดยตรงต่อการกำหนดเป้าหมาย การส่งเสริมสนับสนุน การกำกับติดตามและการประเมินผลเกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกรัตน์ เชื้อวังคำ (2564) ได้ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า มี 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การเป็นพลเมืองดิจิทัล ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ตัว คือ การรู้และใช้ดิจิทัล การสื่อสารดิจิทัล และจริยธรรมในการใช้ดิจิทัล 2) ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ตัว คือ ความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การบริหารจัดการเทคโนโลยี และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ดิจิทัล

6) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้ จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ความต้องการพัฒนาแนวทางเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนกำหนดปฏิทินการนิเทศ เข้าสังเกตการณ์สอน และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการสอนและการจัดโอกาสให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู และสร้างความเข้าใจร่วมกับคณะครูถึงขอบเขตการนิเทศและประเมินผลการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จัดให้มีการวางแผนกำหนดเกณฑ์ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน การนิเทศการจัดการเรียนรู้และให้สะท้อนผลตามความเป็นจริง หากผลการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงจะทำให้การส่งเสริมแนวทางการพัฒนาดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับคำกล่าวของ Krug (1992) ที่ได้กล่าวว่า ในการนิเทศการสอนพบงานวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการนิเทศการสอน โดยให้ถือว่า เป็นวิธีการพัฒนาครูอย่างจริงมากกว่าที่จะเป็นเพียงการนิเทศการสอนตามสภาพปัญหา สอดคล้องกับคำกล่าวของ Webber (1996) ที่ได้กล่าวว่า รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการมีองค์ประกอบหลัก 5 ประการ คือ 1) ด้านการ

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

กำหนดพันธกิจของโรงเรียน 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน 3) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวก 4) ด้านการสังเกตการณ์สอนและพัฒนาการสอน และ 5) ด้านการประเมินโครงการสอน

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ดังนี้

6.1.1 จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า มีความต้องการ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล และด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะจะเป็นพื้นฐานการจัดการศึกษาในโลกยุคดิจิทัลในระดับสถานศึกษาและสนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการศึกษา

6.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการอบรมเพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล อันจะเกิดประโยชน์ต่อระบบการศึกษาต่อไป

6.1.3 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามองค์ประกอบ ซึ่งส่งผลให้ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดหน่วยงานอื่นๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1. ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารเพื่อเป็นหลักสูตรจัดอบรมผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

6.2.2. ควรมีการวิจัยศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสามารถพัฒนาได้ตรงตามการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

7. ข้อค้นพบจากการวิจัย

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้านดังนี้ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีความรู้และใช้ดิจิทัล ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร สรุปได้ดังภาพที่ 1

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

ภาพที่ 1 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

8. บรรณานุกรม

- เกียรติชัย ศรีระชัย. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- กัญญารัตน์ สุขแสน. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนใน เครื่องูลนิธิคณะ เซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษา, คณะ ศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยรังสิต.
- จิราวดี ศุภวิริยากรณ์. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะของผู้บริหาร สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชญัญญากัณ ไยดี. (2561). การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. วารสารดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์, ปีที่ 8 ฉบับที่ 1, ประจำเดือนมกราคม-เมษายน 2561, หน้า 150-164.
- นาวา สุขรมย. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพ การสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองคาย เขต 2 วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุดรธานี.

- วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **วิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10).** กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บงกช ทองเอี่ยม. (2560). **การพัฒนาตัวชี้วัดทักษะการรู้ดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครูในมหาวิทยาลัย.**
- วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, ปีที่ 4 ฉบับที่ 1, ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2561, หน้า 291-302.
- พิชญ์พิมล สุนทวงค์. (2565). **แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร และพัฒนาการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- ละอองดาว ปะโพธิง. (2554). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ พฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา , คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.**
- สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า. (2553). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ใหม่.** กรุงเทพฯ : เอส พี เอ็ม, หน้า 188-190.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2561). **การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.**
- สุวิมล ร่องวาณิช. (2558). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.**
- สิร์รานิ วสุภัทร. (2551). **ภาวะผู้นำทางวิชาการและสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผล ต่อความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. ปริญญาศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. (2565). **รายงานผลการตรวจราชการและติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 2 ปี พ.ศ.2565. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 .**
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579. (พิมพ์ครั้งที่ 1).** กรุงเทพฯ :บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อดุลย์ วังศรีคุณ. (2557). **การศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 ผลผลิตและแนวทางการพัฒนา. วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ปีที่ 8 ฉบับที่ 1, ประจำเดือน มกราคม-มิถุนายน 2557, หน้า 1-17.**
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). **การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era). สืบค้น จาก <https://shorturl.asia/sQK90> สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2566.**
- เอกรัตน์ เชื้อวังคำ, วัลลภา อาริรัตน์. (2564). **องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4. การประชุมผลงานวิชาการระดับ บัณฑิตศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 22, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- Bestterlife. (2017). **Leadership is a visionary, cultural and future leader.Transformation.**

วารสารวิชาการแสงอีสานปีที่ 22 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มิถุนายน 2568

Retrieved from <https://joo.gl/hpjKkp>, Accessed on 20 October 2024.

Chaiyaset Promsri (2017). **The Developing Model of Digital Leadership for a Successful Digital Transformation**. Retrieved from <https://www.capgemini.com/wp>, Accessed on 2 October 2024.

Cronbach, L. J.(1990).**Essentials of psychology testing**. Retrieved from <https://shorturl.asia/sU69z>, Accessed on 12th October 2024.

Eberl, Julia & Drews, Paul (2021) **Digital Leadership - Mountain or Molehill? A Literature Review conference**. Wirtschaftsinformatik: Duisburg & Essen, Germany.

Hallinger, P., & murphy, J. (1985). **Assessing the instructional management behavior of principals**. Elementary School Journal, 86, 217 – 247.

Krug, S. (1992). **Instructional leadership : A constructive perspective**. Educational Administration Quarterly. 28.

Webber. (1996). **General System Theory : Foundations, Development, Application**. New York: George Braziller.